

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده داروسازی و علوم دارویی

مرکز تحقیقات داروهای گیاهی و سنتی

پایان‌نامه دکتری عمومی داروسازی

عنوان:

مستندسازی شیوه‌ی جمع‌آوری اشتراك، ارزیابی کیفیت و تعیین مقدار

سالیسیلیک اسید نمونه‌های تهیه شده از بازار

توسط:

فاطمه شمس‌الدینی لری

اساتید راهنما:

دکتر میترا مهربانی

دکتر مهرناز مهربانی

دکتر مهرزاد مهربانی

دکتر علی اسدی‌پور

استاد مشاور:

دکتر باقر امیرحیدری

شماره پایان‌نامه: ۱۱۷۴

بهار ۱۳۹۹

Kerman university of medical science

Faculty of pharmacy

Traditional Herbal Medicines Research Center

PharmD Thesis

Title:

Documentation of gum ammoniacum collection procedure, quality assessment and salicylic acid quantification of samples obtained from local markets

By:

Fatemeh Shamsadini Lori

Supervisors:

Dr. Mitra Mehrabani

Dr. Mehrnaz Mehrabani

Dr. Mehrzad Mehrabani

Dr. Ali Asadipour

Advisor:

Dr. Bagher Amirheidari

Spring 2020

Thesis No: 1174

فهرست مطالب

عنوان	
صفحه	
I.....	خلاصه فارسی
III	Abstract
VII	فهرست مطالب
X	فهرست جداول
XI.....	فهرست اشکال و نمودارها

فصل اول: مقدمه

Error! Bookmark not defined.	۱-۱_ پیشگفتار و هدف
Error! Bookmark not defined.	۱-۲_ خانواده چتریان
Error! Bookmark not defined.	۱-۳_ گیاه <i>Dorema ammoniacum</i> D. Don.
Error! Bookmark not defined.	۱-۴_ دامنه انتشار
Error! Bookmark not defined.	۱-۵_ گیاهشناسی بیلهر یا کندل کوهی <i>Dorema Aucheri</i>
Error! Bookmark not defined.	۱-۵-۱_ طریقه مصرف گیاه بیلهر
Error! Bookmark not defined.	۱-۶_ فرآورده دارویی
Error! Bookmark not defined.	۱-۷_ زمان جمع آوری
Error! Bookmark not defined.	۱-۸_ اهمیت صمغ اشتراک (وشا)
Error! Bookmark not defined.	۱-۸-۱_ مواد متخلکه صمغ وشا
Error! Bookmark not defined.	۱-۸-۲_ موارد استعمال و آثار فارماکولوژیک

Error! Bookmark not defined.	۱_۲_۲	- احتیاطات مصرف
Error! Bookmark not defined.	۱_۳_۲	- مصارف صنعتی
Error! Bookmark not defined.	۱_۴_۲	- اهمیت نحوه برداشت صمغ اشترک و استانداردسازی آن
		defined.
		فصل دوم: مواد، دستگاه‌ها و روش‌ها
Error! Bookmark not defined.	۲_۱	- مواد مورد استفاده
Error! Bookmark not defined.	۲_۲	- دستگاه‌های مورد استفاده
Error! Bookmark not defined.	۲_۳	- معرف مورد استفاده
Error! Bookmark not defined.	۲_۴	- مستندسازی استحصال اشترک
Error! Bookmark not defined.	۲_۵	- جمع‌آوری نمونه‌ها
Error! Bookmark not defined.	۶_۲	- دسته‌بندی نمونه‌ها
Error! Bookmark not defined.	۷_۲	- عصاره‌گیری
Error! Bookmark not defined.	۸_۲	- آزمایش‌های مختلف کترل‌های کیفی و کمی شیمیایی
Error! Bookmark not defined.	۸_۱	- شناسایی مقدماتی
Error! Bookmark not defined.	۸_۲	- آزمایش TLC اسانس اشترک بر اساس ۱ و ۸-سینول .
Error! Bookmark not defined.	۸_۱_۲	- سیستم حلال
Error! Bookmark not defined.	۸_۲_۲	- استاندارد آزمایش
Error! Bookmark not defined.	۸_۲_۳	- لکه‌گذاری و گسترش
Error! Bookmark not defined.	۸_۲_۳	- عصاره قابل استخراج با الكل (۶۰ درصد)

۲-۴- استانداردسازی اشتراك با تعين مقدار ساليسيليك اسيد موجود در آن ...

not defined.

فصل سوم: نتایج

۳-۱- نتایج حاصل از آزمایش های مختلف کنترل کیفی و کمی شیمیایی ...

defined.

۳-۱-۱- آزمایشات شناسایی مقدماتی عصاره .....
Error! Bookmark not defined.

۳-۱-۲- عدم تشکیل فلورسانس آبی .....
Error! Bookmark not defined.

۳-۱-۳- آزمایش TLC اسانس اشتراك بر اساس ۱ و ۸-سینثول
Error! Bookmark not defined.

۳-۱-۴- نتایج آزمایش عصاره قابل استخراج با الكل (۶۰ درصد)
Error! Bookmark not defined.

۳-۱-۵- نتایج حاصل از استانداردسازی اشتراك با تعين مقدار ساليسيليك اسيد موجود در آن
Error! Bookmark not defined.

Bookmark not defined.

۳-۲- نتایج مستندسازی جمع آوری اشتراك .....
Error! Bookmark not defined.

فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری

۴-۱- کلیات .....
Error! Bookmark not defined.

۴-۲- مستندسازی مراحل جمع آوری اشتراك منطقه رابر .....
Error! Bookmark not defined.

۴-۳- کنترل کیفی نمونه ها با استفاده از آزمایش های فارماکوپه گیاهی ایران
Error! Bookmark not defined.

defined.

۴-۴- استانداردسازی نمونه ها .....
Error! Bookmark not defined.

۴-۵- پیشنهادات .....
Error! Bookmark not defined.

منابع

V ..... منابع

دانشکده داروسازی کرمان
PharmD Thesis

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲- فهرست مواد مورد استفاده.....	۱۵
جدول ۲-۲- دستگاه‌های مورد استفاده.....	۱۵
جدول ۳-۱- نتایج حاصل از اندازه‌گیری عصاره قابل استخراج از اشترک با الکل ۶۰ درصد (نمونه ۱ الی ۳ نمونه‌های کرمان، ۴ و ۵ نمونه‌های رابر و ۶ نمونه جمع‌آوری شده)	۲۶
جدول ۳-۲- نتایج حاصل از بررسی دقیق روش اندازه‌گیری محلول‌های استاندارد سالیسیلیک اسید (۳۲-۴ μ g/ml) (سه بار تکرار)	۲۷
جدول ۳-۳- نتایج حاصل از تعیین غلظت سالیسیلیک اسید در نمونه‌های اشترک (نمونه ۱ الی ۳ نمونه‌های کرمان، ۴ و ۵ نمونه‌های رابر و ۶ نمونه جمع‌آوری شده) (سه بار تکرار)	Error!

Bookmark not defined.

فهرست اشکال و نمودارها

عنوان	صفحه
شکل ۱-۱- گیاه اشتراک منطقه رابر ..... Error! Bookmark not defined.	شکل ۱-۱- گیاه اشتراک منطقه رابر ..... Error! Bookmark not defined.
شکل ۱-۳- تصاویر لوله‌های نمونه‌ها به ترتیب از راست به چپ - نمونه بازار کرمان، نمونه بازار کرمان، نمونه بازار کرمان، نمونه بازار رابر، نمونه بازار رابر و نمونه جمع‌آوری شده ..... Error! Bookmark not defined.	شکل ۱-۳- تصاویر لوله‌های نمونه‌ها به ترتیب از راست به چپ - نمونه بازار کرمان، نمونه بازار کرمان، نمونه بازار کرمان، نمونه بازار رابر، نمونه بازار رابر و نمونه جمع‌آوری شده ..... Error! Bookmark not defined.
شکل ۲-۳- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۱ (نمونه بازار کرمان) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.	شکل ۲-۳- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۱ (نمونه بازار کرمان) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۳- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۲ (نمونه بازار کرمان) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.	شکل ۳-۳- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۲ (نمونه بازار کرمان) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۴- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۳ (نمونه بازار کرمان) و لوله نمونه شاهد ..... ۲۳.....	شکل ۳-۴- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۳ (نمونه بازار کرمان) و لوله نمونه شاهد ..... ۲۳.....
شکل ۳-۵- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۴ (نمونه بازار رابر) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.	شکل ۳-۵- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۴ (نمونه بازار رابر) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۶- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۵ (نمونه بازار رابر) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.	شکل ۳-۶- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۵ (نمونه بازار رابر) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۷- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۶ (نمونه جمع‌آوری شده) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.	شکل ۳-۷- تصویر لوله آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه شماره ۶ (نمونه جمع‌آوری شده) و لوله نمونه شاهد ..... Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۸- تصویر لوله‌های آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه‌ها به ترتیب از راست لوله شماره ۱-۲-۳- شاهد-۴-۵-۶- ..... Error! Bookmark not defined.	شکل ۳-۸- تصویر لوله‌های آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی نمونه‌ها به ترتیب از راست لوله شماره ۱-۲-۳- شاهد-۴-۵-۶- ..... Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۹- کروماتوگرافی لایه نازک عصاره‌ی ۶ نمونه گیاه اشتراک (به ترتیب از چپ به راست نمونه کرمان، نمونه کرمان، نمونه رابر، نمونه رابر و نمونه جمع‌آوری شده) و محلول استاندارد سینثول .....٪۰/۱	شکل ۳-۹- کروماتوگرافی لایه نازک عصاره‌ی ۶ نمونه گیاه اشتراک (به ترتیب از چپ به راست نمونه کرمان، نمونه کرمان، نمونه رابر، نمونه رابر و نمونه جمع‌آوری شده) و محلول استاندارد سینثول .....٪۰/۱

نمودار ۳-۱- منحنی کالیبراسیون استاندارد سالیسیلیک اسید ($\mu\text{g}/\text{ml}$) ۳۲-۴ با روش uv در طول موج ۲۷.....	۵۲۵ (mean $\pm$ SD; n=3)
شکل ۳-۱۱- منطقه اشتراك خيز راير.....	۳۰
شکل ۳-۱۲- گياه اشتراك مناسب جهت برداشت شيره.....	۳۱
شکل ۳-۱۳- روش تيغ زنی	Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۱۴- شيره، به روش تيغ زنی	Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۱۵- روش شکستن ساقه	Error! Bookmark not defined.
شکل ۳-۱۶- شيره، به روش شکستن ساقه	۳۱
شکل ۳-۱۷- جمع آوري شيرابه	۳۲
شکل ۳-۱۸- نمونه جمع آوري شده	۳۲

اظهارنامه و حق انتشار

اینجانب فاطمه شمس الدینی لری متعدد می‌شوم موارد مذکور در این پایاننامه حاصل فعالیت‌های پژوهشی خود بوده و مسئولیت صحبت داده‌ها و اطلاعات گزارش شده در این پایاننامه را بر عهده می‌گیرم. تمامی حقوق مادی و محتوی این پایاننامه متعلق به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان بوده و هر گونه استفاده تنها با کسب اجازه ممکن خواهد بود. استناد به مطالب و نتایج این پایاننامه در صورتی که به نحو مناسب ارجاع داده شود، بلامانع است.

امضا دانشجو

تاریخ ۱۳۹۹/۰۳/۱۵

کارشناسی ارشد
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

Ph.D.

سید علی اکبر سلطانی

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

دانشیار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

کارشناسی ارشد

خلاصه فارسی

مقدمه: گیاه اشترک با نام علمی *Dorema ammoniacum* از خانواده چتریان Umbelliferae است.

التوگام رزین اشترک حاوی روغن فرار و مقدار جزئی سالیسیلیک اسید آزاد می‌باشد. روغن را مونوتربنولیدها و سزکوبیتربنولیدها تشکیل می‌دهند. ترکیبات عمدۀ شناسایی شده در انسان: فنکیل استات، پتادکان، بتا-بیزابولن، ویریدی فلورل، بتا-المن، دودکانول، آرومادندرن و لیمونن. ترکیبات شناسایی شده در رزین: دورمون آ. از هیدرولیز ماده صمغی آن د-گالاكتوز، ال-رامنوز و اسیدهای اورونیک بدست می‌آید. *D. ammoniacum* گونه انحصاری ایران می‌باشد و در استان‌های سمنان، خراسان، فارس، کرمان، یزد و سیستان و بلوچستان گسترش دارد. خواص متعدد این گیاه و صادر شدن آن به کشورهای دیگر و همچنین تعیین کیفیت نشدن آن در سطح کشور اهمیت بررسی حال حاضر را نشان می‌دهد. هدف این پایان‌نامه مستندسازی شیوه‌ی جمع‌آوری اشترک، ارزیابی کیفیت و تعیین مقدار سالیسیلیک اسید نمونه‌های تهیه شده از بازار می‌باشد.

روش‌ها: با تهیه‌ی عکس و فیلم، نحوه‌ی جمع‌آوری التوگام رزین اشترک استان کرمان مستندسازی شد. سپس با خرید ۵ نمونه از بازار و جمع‌آوری یک نمونه از منطقه رابر آزمایش‌های اولیه فارماکوپه گیاهی شامل آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی، آزمایش تعیین خلوص به روش کروماتوگرافی لایه نازک و آزمایش اندازه‌گیری عصاره قابل استخراج با الكل ۶۰ درصد انجام شد. سپس با یک روش جدید استانداردسازی و با رسم منحنی کالیبراسیون، میزان سالیسیلیک اسید نمونه‌ها اندازه‌گیری و انواع صمغ‌ها تعیین کیفیت شدند.

نتایج: مراحل جمع‌آوری اشترک در منطقه رابر مستندسازی شد که شامل روش تیغ زدن و روش شکستن ساقه و سپس جمع‌آوری شیرابه بود. همه نمونه‌ها در آزمایش شناسایی مقدماتی عصاره، تائید شدند و یک رنگ بنفش ایجاد شد. در آزمایش عدم تشکیل فلورسانس آبی، در همه نمونه‌ها فلورسانست

مشاهده شد و نمونه جمع آوری شده فلورسانست در خشانتری نسبت به بقیه نشان داد. در آزمایش تعیین

خلوص، همه نمونه‌ها R_f یکسان و تقریباً شبیه استاندارد داشتند. در آزمون تعیین عصاره قابل استخراج،

نمونه ۱ و ۳ دارای بیشترین مقدار عصاره بودند. منحنی کالیبراسیون سالیسیلیک اسید در محدوده غلظتی

۴-۳۲ میکروگرم بر میلی لیتر دارای ضریب همبستگی نزدیک به یک ($R^2 = 0.999$) بود. در میان شش

نمونه مورد آزمایش، بیشترین مقدار سالیسیلیک اسید در نمونه ۳ مشاهده شد در صورتی که نمونه ۶

دارای کمترین مقدار از این ماده بود.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که بطور کلی نمونه‌های خریداری شده از بازار نسبت به نمونه جمع آوری

شده از مرغوبیت بیشتری برخوردار هستند. این امر احتمالاً به اندازه زیادی به تازه یا کهنه بودن نمونه‌ها

و میزان خلوص آنها بستگی دارد. همچنین اندازه‌گیری سالیسیلیک اسید به عنوان یک معیار استاندارد

سازی جدید به خوبی بیانگر میزان کیفیت نمونه‌ها بود.

کلمات کلیدی: اشتراك، سالیسیلیک اسید، نمونه‌برداری، رابر، کرمان.

Abstract

Introduction: The plant "*Dorema ammoniacum*" with the scientific name of "Oshtork" is a number of umbelliferae family. Oleo-gum-resin of this plant contains compounds like: volatile oil and a small amount of free salicylic acid. The oil is composed of monoterpenoids and sesquiterpenoids. Major compounds identified in the essential oils: phenylacetate, pentadecane, beta-bisabolene, viridyl fluorol, beta-alman, dodecanol, aromadendren and limonene. Compounds identified in the resin: dormone A. It is obtained from the hydrolysis of its gum de-galactose, L-rhamnose and uronic acids. *D. ammoniacum* is an exclusive species of Iran and is distributed in the Semnan, Khorasan, Fars, Kerman, Yazd, Sistan and Baluchestan provinces. Many benefits of this plant, export to the other countries and lack of standard determination procedure in our country shows the importance of survey on this plant at the moment. The purpose of this thesis is documentation of gum ammoniacum collection procedure, quality assessment and salicylic acid quantification of samples obtained from local markets.

Methods: By taking films and photos, collection of the oleo-gum-resin of Oshtork was documented in Kerman region. Then, by purchasing 5 samples from the market and collecting a sample from the Rabour area, the initial experiments of herbal pharmacopoeia included testing for non-formation of aqueous fluorescence, purity determination test with thin layer chromatography and testing for measuring extractable extract with 60% alcohol. Then, with a new standardization method and by drawing a calibration curve, the amount of salicylic acid in the samples was measured and the types of gums were determined.

Results: Collection stages of Oshtork in Rabour region was documented which included razor blade and stalk breaking and then leachate collection. All samples were confirmed in the preliminary identification test of the extract and a purple color was created. In the non-blue fluorescence test, fluorescence was observed in all samples, and the collected sample showed a brighter fluorescence than the others. In purity measurement test, all samples had the same R_f and were almost identical to the standard. In tests for extractable content, samples 1 and 3 had the highest amount of extract. The calibration curve of salicylic acid was linear in the range of 4-32 $\mu\text{g}/\text{ml}$ with a regression coefficient near to one ($R^2=0.999$). Amongst the six samples tested, the highest amount of salicylic acid was observed in sample 3; while sample 6 had the lowest amount of this substance.

Discussion: The results showed that the samples purchased from the market were generally better quality than the samples collected. probably depends largely on the

freshness or antiquity of the samples and their purity. Also, the measurement of salicylic acid as a measure of the new standardization well indicated the quality of the samples.

Key words: Oshtork, Salicylic Acid, Sampling, Rabour, Kerman

دانشکده داروسازی کامان
PharmD Thesis

منابع

- [1] Estudula ZH, Zhan V. **Medical Plant.** 4th ed. Translation: Zaman S. Tehran: Ghoghnoos, 2000;18:32-45.
- [2] Emad M. **Identification of medicinal plants.** Tehran: Tose,s Publication 1999 (vol ۲).
- [3] Colegate SM, Molyneux RJ. Bioactive natural products: detection, isolation, and structural determination. **CRC Press** 2007.
- [4] Ashraf MN, Ahmad R, Mahmood S, Bhatty MK. Studies on the essential oils of Pakistani species of the family umbellifera. XLV. *Ferula assa-foetida*. Linn (Herra Hing) Gum oil pack. **J Sci Ind Res** 1980;23:68-9.
- [5] Shojaei. Botang studies and analyze on essence of Anghoze with GC-MS method [PhD. Thesis]. Tehran Uni 1998;1:1-50 [In Persian].
- [6] Hosseini SA, Naseri HR, Azarnivand H, Jafari M, Rowshan V, Panahian AR. Comparing stem and seed Essential oil in *Dorema ammoniacum* D Don Form Iran. **J Essent Oil-Bear Plants** 2014;17(6):16.
- [7] Karl Heinz R. **Flora Iranica.** Graz: Akademische Druck-U Verlagsanstalt. ۱۹۸۷;۱۶۳:۳۷۹-۸۵.
- [8] Mozaffariyan V. Dictionary of plants in Iran. **J Tehran farhang-e-Moaser** ۱۹۹۶;۹(۶):۱۹۱. [In Persian]
- [9] Emad M, Gheibi PH, Rasooli SM, Khanzade R, Mohammadi Jozani S. **Apiacea.** Tehran: Pooneh 2012 (vol 1).
- [10] The British Pharmacopoeia. Published on the recommendation of the medicines Commission Pursuant to the Medicines Act 1978, **London Her Majesty,s Stationery office** 1983.
- [11] British Herbal Medicine Association. **British Herbal Pharmacopoeia.** London: ۱۹۹۶;۲۲.
- [12] British Herbal Medicine Association. **British Herbal Pharmacopeia.** London: ۱۹۹۱;۲۴.
- [13] Trease GE, Evans WC. Pharmacognosy. 14th ed London: **Beilliere Tindall** 1996;289:90.
- [14] A M. Chemical analysis of essential oils, resins and shades. Mashhad Uni Med Sci [PhD. Thesis] 1997.

- [15] Arnone A, Nasini G, Vajnade Pava O. Isolation and Structure elucidation of doremone A, A new spiro –sesquiterpenoidic Chroman -2,4-dione from ammoniac gum resin. **Gazz Chim Ital** 1991;121:383-6.
- [16] Appendio G, Nano GM, Viterbo D, De Munno G, Cisero M, Palmisano G, *et al.* An epimeric mixture of Prenylated chromandiones from ammoniacum. **Helv Chim Acta** 1991;74(3):493-500.
- [17] Buckingham J. **Dictionary of Natural Products.** 2th ed London: Chap & Hall. 1994;1:29.
- [18] Guarnieri A, Amorosa M. Structure of gum resin secreted by Dorema. I. General Properties, acid hydrolysis, methylationm and methanolysis. **Ann Chim Rome** 1970;60:3-17.
- [19] Zahedi A. Herbal Vocabulary. **J Tehran University** 1994;3:78. [In Persian].
- [20] Kumar VP, Chauhan NS, Padh H, Rajani M. Search for antibacterial and antifungal agents from selected Indian medicinal plants. **J Ethnopharmacol** 2006;107(2):182-8.
- [21] Rajani M, Saxena N, Ravishankara MN, Desai N, Padh H. Evaluation of the Antimicrobial Activity of Ammoniacum Gum from *Dorema ammoniacum*. **Pharm Microbiol** 2002;40(7):534-41.
- [22] Delnavazi MR, Tavakoli S, Rustaie A, Batooli H, Yassa N. Antioxidant and antibacterial activities of the essential oils and extracts of *Dorema ammoniacum* roots and aerial parts. **Res J Pharm** 2014;1(4):11-8.
- [23] Yousefzadi M, Heidari M, Akbarpour M, Mirjalili MH, Zeinali A, Parsa M. *In vitro* cytotoxic activity of the essential oil of *Dorema ammoniacum* D. Don. **Middle East J Sci Res** 2011;7(4):511-4.
- [24] Abedini A, Roumy V, Mahieux S, Gohari A, Farimani M, Riviere C, *et al.* Antimicrobial activity of selected Iranian medicinal plants against a broad spectrum of pathogenic and drug multiresistant micro-organisms. **J Appl Microbiol** 2014;59(4):412-21.
- [25] Yousefzadi M, Mirjalalo M, Alnajar N, Zeinali A ,Parsa M. Composition and *in vitro* antimicrobial activity of the essential oil of *Dorema ammoniacum* D. Don. fruit from Iran. **J Serb Chem Soc** 2011;76(6):857-63.
- [26] Motevalian M, M S, Ahadi S, Shojaii A. Anticonvulsant activity of *Dorema ammoniacum* gum: Evidence for the involvement of benzodiazepines and opioid receptors. **Pharm Sci** 2017;12(1):53-9.

- [27] Shahidi G, Moien MR, Foroumadi AR, Rokhbakhsh-Zamin F. Cytotoxic activity of medicinal plants used in Iranian traditional medicine on two strains of *Saccharomyces cerevisiae*. **Daru J Pharm Sci** 2002;10(4):162-4.
- [28] Jamali SN, Amber M, Khan UG, Rehman AB, Turab SM. Coded herbal medicine (Hypoess) and angiotensin receptor blocker (candesartan) in essential hypertensive patients. **Med Forum Monthly** 2015;26(2):12-5.
- [29] Sharifi N, Souris E, Ziai SA, Amin G, Amanlou M. Discovery of new angiotensin converting enzyme (ACE) inhibitors from medicinal plants to treat hypertension using an *in vitro* assay. **Datu J Pharm Sci** 2013;21(9):74.
- [30] Adhami HR, Lutz J, Kählig H, Zehl M, Krenn L. Compounds from gum ammoniacum with acetylcholinesterase inhibitory activity. **Sci Pharm** 2013;81(3):793-805.
- [31] Adhami HR, Farsam H, Krenn L. Screening of medicinal plants from Iranian traditional medicine for acetylcholinesterase inhibition. **Phytotherapy Res** 2011;25(8):1148-52.
- [32] Leaman DJ. Medicinal plant conservation. newsletter of the medicinal plant specialist group of the IUCN species survival commission. **Sliphion** 2006.
- [33] Zahedi Z. **Med Plants**. Tehran: the tehran uni press 1992;2.
- [34] Iranian herbal pharmacopeia. **Ministry of Health and Medical Education Deputy Ministry for food and Drug**. Pumpkin Tehran Iran 2002;2.
- [35] The British Pharmaceutical Codex. London: **The Pharmaceutical Press** 1949;81.
- [36] Hoffman RJ, Nelson LS, Hoffman RS. Use of Ferric Chloride to identify Salicylate-containing Poisons. **J Toxi Clin Toxi** 2002;40(5):547-9.
- [37] Mohammadpour F. Documentation of asafoetida (*Ferula assa-foetidae*) collection procedure in Fars province, quality assessment and ferulic acid quantification of samples obtained from Kerman and Shiraz markets. **[PhD. Thesis]** 2017;939.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گرمان
دانشکده داروسازی

پایان نامه خانم فاطمه شمس الدینی لری دانشجوی داروسازی ورودی ۹۰ به شماره ۱۱۷۴
تحت عنوان:

"مستندسازی شیوه های جمع آوری اشکر (Dorema ammoniacum) ، ارزیابی کیفیت و تعیین

مقدار ایدرسالیک نمونه های تهیه شده از بازار"

استاد (اساتید) راهنما:

۱- دکتر میترا مهربانی ۲- دکتر مهرزاد مهربانی ۳- دکتر مهرناز مهربانی ۴- دکتر علی اسدی پور

استاد (اساتید) مشاور:

دکتر باقر امیرحیدری

هیئت محترم داوران:

۱- دکتر فریبا شریفی فر

۲- دکتر صالحه صبوری

در تاریخ ۹۹/۰۳/۱۰ مورد ارزیابی قرار گرفت و با نمره (با عدد) .....
(با حروف) ..... به تصویب رسید.

دکتر مصطفی پورنامداری
رئیس اداره پایان نامه

محمد رضا نجعی
کارشناس اداره پایان نامه

